

magal Plutu upravljati in urejevati »Jugoslovensko korespondencijo« (»La correspondance yougoslave«), ki je izhajala v srbohrvatskem in francoskem jeziku in širila jugoslovensko idejo. Bolan se je vrnil l. 1906. domov, naslednji dve leti pa je v Pragi študiral trgovsko akademijo in potem služboval na Moravskem, v Bosni, v Mariboru in bil stalno v stiku z delom nacionalnih organizacij. Za revolucijskega pokreta l. 1913. je prišel zopet v Srbijo in stopil tam v službo železniškega ravnateljstva. Redno se je udeleževal sej »Slovenskog juga« in bil član odbora beligradskega društva »Triglav«. Takoj drugi dan potem, ko je Srbija odbila avstrijski ultimatum, je vstopil v dobrovoljski oddelek Voje Tankosića. Po Mackensenovi okupaciji je pretrpel vse napore umika preko Čakorja in skozi Albanijo, ki so resno izpodkopali njegovo rahlo zdravje in je bil l. 1916. nekaj časa v bolnici Rdečega križa v Valoni, pozneje med na pol mrtvimi vojaki na otoku Vidu in na Krfu. Tam je ponovno prostovoljno vstopil v srbsko vojsko in odšel spomladi l. 1916. na solunsko fronto. Njegov oslabel organizem ni mogel dolgo prenašati posledic silovitih naprov in težke malarije. Mate je bil poslan v Francijo, najprej v Toulon, pozneje pa v Nimes kjer je zatisnil trudne oči, dne 26. aprila 1917. Nimeška patriotična liga mu je postavila nagrobni spomenik, prijatelj Janko Lavrin pa mu je posvetil ciklus sonetov. (»Čas«, letnik III, zv. 5, str. 141: »Iz Balkanskih sonetov«. Cleveland, Oh. 1917.)

Njegovi telesni ostanke so bili 26. XII. 1928. v Nimesu ekshumirani in prepeljani na jugoslovensko pokopališče v Tie-u pri Parizu.

Blagima narodnima borceema blag spomin ob tridesetletnici poroda »Jugoslovenske korespondencije« v Beogradu. N.

LOJZE GOLOBIČ

Umril je vsled zastrupljenja krvi po angini 1934. še v cvetu svojih let v »Šlajmerjevem domu« kot urednik Slovenčevega Kulturnega obzornika. Rodil se je 23. oktobra 1902. na Štrekljevcu pri Semiču. V gimnazijo je vstopil l. 1916. v Št. Vidu, kjer je ostal 4 leta, odšel veselo za dve leti v Novo mesto in se vrnil bolj skrušeno za tri leta spet v Št. Vid, kjer je l. 1925. maturiral. Kot gimnazijec je sodeloval in urejeval v nižji šoli »Zarjo«, v višji šoli kot osmošolec »Domače vaje«, v Novem mestu »Vesno«, v počitnicah doma pa »Lahinjo«, v katero so pisali poetični belokranjski študentje. Kot višješolec je v počitnicah s številnimi semiškimi dijaki naštudiral več iger, ki so bile uprizorjene z velikim uspehom.

Ker je bil svoji materi zelo vdan in ker bi rad ugodil njeni želji in splošni želji kmetskih ženic, se je odločil najprej za duhovnika in se začel v ta poklic uživljati že v šesti šoli. Od takrat so začeli tudi njegovi čustveno razboljeni notranji boji, ki so ga delali več ali manj nesrečnega vse do tlej, dokler ni varno prijadral v že davno zasanjano, njegovi idealnočustveni naravi tako primerno zakonsko življenje (na Štefanje 1930). Šele ko si je ustvaril čisto po svoji želji srečen dom v svoji ljubi družinici, je bil srčno utešen in tedaj se je tudi krepko oprijel svojega poklica ter gledal, da bi čim bolj dvignil Slovenčev Kulturni obzornik. Iz območja vzgoje, ki mu jo je dala mati, nato škofovi zavodi; sv. Stanislava v Št. Vidu in semenišču, se ni mogel kljub vsem razočaranjem nikoli otresti. Prav tako primarno je ostalo tudi njegovo čustvovanje in presojanje.

Ko je vstopil jeseni l. 1925. v goriško semenišče, je začel dopisovati v dijaški list »Rast« in v družinsko revijo »Naš čolnič«. Drugo leto je šel v reško semenišče, kjer so ga predstojniki postavili za prefekta v dijaškem semenišču. Tu je preveč očitno budil dijakom slovensko in hrvatsko narodno zavest, radi česar so ga predstojniki odslovili v Jugoslavijo. V Ljubljani je iz tretjega letnika bogoslovja odšel k vojakom v Zagreb, od koder se po odsluženem bogoslovnem roku ni več vrnil v Ljubljano, ampak se je vpisal na fil. fakulteto ter si izbral geografsko-etnografsko skupino. L. 1932. je diplomiral. Ker ni dobil takojšnjega nameščenja, je nastopil službo v uradništvu »Slovenca«, kjer je postal urednik Kulturnega obzornika. V »Slovenca« je že iz Zagreba dopisoval razne črtice in kulturna poročila. Obenem je za bivanja v Zagrebu delal za boljše kulturno poznavanje med Slovenci in Hrvati. Bil je tudi dopisnik hrvatskih časopisov »Obzora« in »Jutarnjega lista«. Za časopise je prevajal iz hrvaščine v slovensščino in obratno. Za nas je pomembno, da se je zanimal za folkloro in etnografske značilnosti Bele Krajine. V slovensščini je napisal v »Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena« l. 1932. (XXVIII, 2. zv., str. 193—215) opis z naslovom: »Rojstvo, svatba, smrt« (v Semiču in Radovici). Ako bi mu dopustile razmere in čas, da bi se posvetil etnografski vedi, bi našel sebi zelo hvaležno polje, ker je dobro poznal kmetsko ljudstvo ter si tudi znal pridobiti njegovo zaupanje.

V svojih visokošolskih letih kot časnikar je napisal mnogo črtic, člankov in nekaj novel, kar je priobčeval, odkar je dospel iz Italije, v »Orliča«, »Mladost«, »Kres«, »Vigrede«, »Mladik«, »Bogoljuba« in »Slovenca«. Razen s svojim imenom se je podpisoval tudi s prevdonimom: Lojze Belokranjski.

Lojze Golobič.

Zupanov Lojze, L. G., L. Gč in — bič. Najlepše črtice in novele so se mu prelile v lirično pesem o Beli Krajini. Sicer pa se vse njegove črtice čitajo kot pesmi v prozi. Omeniti je celoletni noveli v »Vigredi« »Olgico« (l. 1929.) in »Bela srca« (l. 1934.). Po vsej svoji mehkosrčni in čuvstveni pesniški naravi je bil pristen Belokranjec. Beli Krajini, ki jo je vso z njenimi brezami, dragami, lozami, zidanicami in vinogradi tako goreče ljubil, je izpel tudi svoj zadnji stavek v svoji zadnji življenjski epopeji Beli Krajini — v noveli »Bela srca«: »Bela Krajina nikoli ne bo izumrla...«

Ivan Simonič.

DR. HENRIK TUMA

10. aprila 1935. je pokosila smrt žilavega in neumornega publicista in alpinista dr. Henrika Tuma. Rodil se